OHR izražava svoju podršku Preporukama o dodjeli zemljišta koje je usvojila Komisija za izbjeglice i raseljene osobe

Na svojoj redovnoj sjednici održanoj 15. maja 2002. godine BiH Komisija za izbjeglice i raseljene osobe usvojila je preporuke koje je izradila posebna radna grupa, osnovana na državnom nivou, kojim se predlažu reforme u vezi sa procesom dodjele zemljišta u Bosni i Hercegovini, koje izaziva sve veću zabrinutost. Članovi radne grupe, kojom su kopredsjedavali BiH Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i OHR, su predstavnici UNHCR-a, Ministarstva za izbjeglice i raseljene osobe Republike Srpske i Federacije, Ministarstva za prostorno uređenje Federacije BiH i Republike Srpske, te Uprave za geodetska i imovinska pitanja Republike Srpske i Federacije. Državna komisija je usvojila preporuke radne grupe, koje će sada biti osnovni principi reforme dodjele zemljišta. Preporuke državne komisije sadrže:

- Poziv nadležnim ministarstvima da započnu modernizaciju zakona koji reguliraju dodjelu zemljišta, osiguraju veću transparentnost u svim prijenosima državne imovine, uključujući i zemljište koje je ranije bilo u društvenom vlasništvu. Cilj je razviti moderan proces koji osigurava da se javnom imovinom raspolaže u najboljem interesu javnosti, na nediskriminatorski način i u skladu sa razumnim uređenjem zemljišta.
- Preporuke također zahitjevaju donošenje zakona koji bi ograničavali uslove pod kojima se državnom imovinom može raspolagati bez naknade ili javnog tendera, i

preporučuju ograničavanje materijalne podrške od strane vlada samo na slučajeve dodjele zemljišta koja je u potpunosti u skladu sa odgovarajućim zakonom i sa Odlukom visokog predstavnika od 27. aprila 2000. godine, koja se odnosi na dodjelu zemljišta.

- Naglašavajući hitnost usvajanja državnog okvirnog zakona o restituciji, državna komisija također daje preporuku da nacionalizirano zemljište, koje će podlijegati restituciji, ne bude predmetom budućih dodjela dok se ne donesu zakoni o restituciji. U tom pogledu, značajno je da oba entiteta primijenjuju iste principe pri dodjeli nacionalizirane imovine, s obzirom na dodatne komplikacije koje dodjela takve imovine ima na proces restitucije.

- Usvojene preporuke također priznaju potrebu da se izrade realne smjernice o tome kako rješavati pitanje svih dodjela koje su do sada izvršene na nezakonit način, kao i pitanje objekata izgrađenih na nezakonito dodjeljenom zemljištu. Potrebno je dodatno ispitati do sada izvršene dodjele, te izraditi smejrnice za sankcioniranje nezakonitih dodjela pred domaćim organinma i kriterije po kojima neke nezakonite dodjele mogu biti legalizirane. Ovo će predstavljati veliki izazov s obzirom na to da eventualne reforme moraju balansirati između interesa onih pojedinaca čija su prava prekršena u procesu dodjele i interesa pojedinaca, koji su *bona fide* uložili svoje vrijeme, novac i napore u pokušaju da si izgrade novi život.

OHR smatra da su ove preporuke značajan prvi korak u pravcu reforme procesa dodjele zemljišta, ali i da ostaju mnogi izazovi. Na primjer, sada će se zatražiti od Predsjedništva BIH, Vijeća ministara i entitetskih i kantonalnih vlada da razmotre da li bi bilo potrebno donijeti amandmane na postojeće entitetske zakone kako bi se oni uskladili sa preporučenim reformama ili bi bilo bolje ovo pitanje urediti

jedinstvenim državnim zakonom.

Državna komisija za izbjeglice, putem svoje radne grupe, mora hitno završiti ispitivanje ranije izvršenih nezakonitih dodjela u cilju pronalaženja realističnog mehanizma za sankcioniranje pred domaćim organima i definiranja uslova pod kojima bi bila moguća legalizacija. Reforme, koje budu rezultat ovog procesa, moraju osigurati odgovarajuće mehanizme za obradu pojedinačnih prijava o kršenju prava, te jasan okvir za osiguravanje adekvatnih pravnih lijekova kada se potvrde navodna kršenja prava. Reforme moraju zaštititi sve pojedince koji su uključeni u proces, kao i javni interes očuvanja javnog dobra.

OHR u cjelosti podržava preporuke državne komisije i poziva vlasti države i entiteta da hitno započnu slijedeću fazu procesa reforme.

Na kraju, OHR apelira na odgovarajuće organe vlasti da poduzmu sve neophodne korake kako bi osigurali da predložene dodjele zemljišta budu u skladu sa svim odgovarajućim zakonima i Odlukom visokog predstavnika o dodjeli zemljišta.